

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

(Майя ШКОЛАЄВА)

« _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО
УКРАЇНЦІВ ПІВДЕННО-ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма: Історія та археологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво українців Південно-Західної України». Одеса: ОНУ, 2024. 16 с.

Розробник: Кушнір В'ячеслав Григорович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри археології, етнології та всесвітньої історії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри археології, етнології та всесвітньої історії

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри _____ (Олена СМІНТИНА)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП «Історія та археологія»
_____ (Вадим ЧЕПЖЕНКО)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету історії та філософії
Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.
Голова НМК _____ (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 90	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	За вибором	
	Спеціальність 032 Історія та археологія	<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
	Освітньо-кваліфікаційний рівень Другий (магістерський)	<i>Лекції</i>	
		20 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Курс «Образотворче мистецтво українців південно-західної України» відноситься до категорії вибіркових дисциплін» для студентів другого освітньо-наукового рівня підготовки за освітньою програмою «032. Історія та археологія» галузі знань «03. Гуманітарні науки». Викладається у другому семестрі першого року навчання магістрів. В програмі передбачено 3 кредити ECTS, що становить 90 академічних годин. Програма складається з 2 змістових модулів, форма підсумкового контролю знань студентів – залік.

Метою курсу є: 1.Ознайомлення з історією дослідження окремих жанрів українського народного образотворчого мистецтва; 2) Вивчення найбільш розвинутих в Південно-Західній Україні: вишивки, ткацтва, гончарства, стінопису; 3) Дослідження регіональних особливостей народного образотворчого мистецтва, притаманних українцям південно-східного Поділля та степових районів Буго-Дністровського та Дністро-Дунайського межиріч.

Завдання 1. Вивчити джерела і історіографію дослідження основних видів образотворчого мистецтва українців. 2. Розглянути образотворче мистецтво як джерело для вивчення етнічної історії українців, формування етнічної ідентичності. 3.Простежити в образотворчому мистецтві наслідки міжетнічної взаємодії, регіональну специфіку народного мистецтва, чинники, які визначають його особливості, основні тенденції еволюції.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК02. Здатність працювати автономно; ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності; СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області; СК07 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах; СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології; СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики; СК11. Здатність використовувати набуті знання в ході професійної діяльності та експертного консультування з актуальних проблем історії та археології, міжкультурної комунікації, архівної, музейної та пам'яткоохоронної діяльності;

Очікувані результати навчання.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати

результати, обґрунтовувати висновки; ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання; ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо; ПР10. Здійснювати професійну діяльність та експертне консультування з актуальних проблем історії та археології, міжкультурної комунікації, архівної, музейної та пам'яткоохоронної діяльності; ПР11. Актуалізувати набуті знання, вміння та навички під час професійної комунікації з представниками інших наук, а також з представниками органів державної влади, місцевого самоврядування та засобів масової інформації.

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вишивка і ткацтво. Традиційна українська орнаментика у шитві і килимових виробх.

Тема 1. Вступ. Об'єкт і предмет, основні завдання курсу. Ткацтво і вишивка в традиційній культурі українців.

Археологічні та історичні відомості про вишивку і ткацтво в Україні. Ткацькі вироби доби енеоліту-бронзи, раннього заліза, Київської Русі. Ткацтво як допоміжний вид господарської діяльності у XIX – першій половині XX століття. Вишивка як вид мистецтва і елемент одягу.

Тема 2. З історії дослідження української вишивки і ткацтва.

Створення перших колекцій вишивок, перші узагальнення про вишивку регіонів України, її етнічну специфіку в 70-х роках XIX ст. Дослідження О.Косачевої, Хв.Вовка, Б. Познанського, Я. Головацького, П. Чубинського. Узагальнюючі праці дослідників кінця XIX – початку XX ст. М. Біляшівського, К. Широцького, О. Пчілки. В. Щербаківського, В. Кричевського, Г. Павлуцького, Я. Риженка інших.

Техніки вишивання, орнаментика одягу, особливості регіональних традицій і технік, призначення вишиваних виробів в працях 80-90-х років минулого століття К. Матейко, Т. Ніколаєвої, Т. Кара-Васильєвої інших. Регіональні дослідження 2000-х років.

Тема 3. Сировина для ткацтва та її різновиди. Підготовка до ткання.

Сировина для ткацтва та її різновиди: рослинні волокна (коноплі, льон, бавовна), вовна.

Досвід вирощування бавовни на півдні України. Виготовлення ниток з бавовни, вирощування шовкопрядів та виготовлення шовкових ниток в домашніх умовах у ХІХ – першій половині ХХ ст. Традиції підготовки та обробки волокна конопель, льону. Знаряддя обробки рослинного волокна і вовни. Підготовка сировини до снування ниток.

Тема 4. Технологія виготовлення полотна для одягу, рушників.

Прядіння нитки веретеном і прядкою (самопрядкою). Підготовка ниток і верстату до ткання: поділ ниток на чисниці, пасма, мітки, застосування мотовила, вияшок, снувалки, сукайла.

Знаряддя для ткання полотна і килимових виробів – верстат і кросна: особливості використання.

Тема 5. Вироби ткацтва в господарстві, побуті, обрядовості.

Килимові вироби в інтер'єрі житла: килими, налавники, пілки, залавники (паратари), рядна. Полотно для одягу, рушники, ритуальні пілки для потреб весільної, поховальної обрядовості.

Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво в традиційних ремеслах і народному стінописі.

Тема 6. Символіка ткацької орнаментики. Орнаменти ткацьких виробів Одещини.

Найдавніші зразки ткацтва на Одещині. Особливості формування етнічного складу регіону у ХVІІІ – ХІХ століттях. Традиції ткацтва болгар, гагаузів, молдован, українців. Прояви міжкультурних комунікацій в орнаментиці ткацьких виробів. Етапи розвитку орнаментики ткацьких виробів другої половини ХІХ ст. – 60-х рр. ХХ століття.

Тема 7. Регіональні особливості традиційної вишивки.

Колекція Ю. Сіцінського: Техніки вишивання, колорит, локальні традиції. Різновиди технік і орнаментів лісостепових і степових районів Одещини (Південно-Східне Поділля, межиріччя П.Бугу і Дністра, південний Буджак та Нижнє Подунав'я) .

Тема 8. Орнаменти вишивок одягу і ткацьких виробів як джерело дослідження етнічної культури.

Регіональні та хронологічні особливості рушникової та килимової орнаментики. Семантика і символіка орнаментальних мотивів. Відображення

світоглядних уявлень українців в геометричних, рослинних, зооморфних, антропоморфних мотивах у вишивках одягу, в рушниковій та килимовій орнаментиці.

Тема 9. Мистецтво гончарного ремесла.

Історія та історіографія дослідження гончарства. Роль регіональних народознавчих осередків у вивченні гончарного промислу. Народне гончарство ХІХ – першої половини ХХ ст. Центри виготовлення народної кераміки в Україні. Гончарні осередки Поділля. Пиріжнянський осередок гончарства. Технологія виготовлення гончарного посуду. Господарсько-побутове призначення гончарних виробів.

Тема 10. Українське народне малярство. Народний стінопис. Функції настінного розпису та його жанрово-тематичні особливості. Техніка виконання настінних зображень. Стінопис зовнішніх стін і інтер'єру житла. Настінний розпис в традиційній культурі Одещини: Пужайківські розписи, настінні розписи степової України.

Тема 11. Сакральний ландшафт в традиційній культурі.

Компоненти сакрального ландшафту: культові споруди, криниці, джерела, оберегові і пам'ятні хрести, культові об'єкти. Тафальний ландшафт та його регіональні особливості: північ Одещини, причорноморська зона. Компоненти тафального ландшафту як історико-етнографічне джерело.

Тема 12. Вплив міжкультурних комунікацій на розвиток народного образотворчого мистецтва.

Історичні умови формування регіональних традицій: міграції, міжкультурні комунікації. Особливості технології ткацтва, орнаментики ткацьких виробів і шитва в порубіжних зонах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Традиційні ткацтво, вишивка в південно-західній Україні												
<i>Тема 1. Вступ. Об'єкт і предмет, основні завдання курсу. Ткацтво і вишивка в</i>	6	2				4	8	2				6

традиційній культурі українців.												
<i>Тема 2. З історії дослідження української вишивки і ткацтва.</i>	6	2	2			2	8		2			6
<i>Тема 3. Сировина для ткацтва та її різновиди. Підготовка до ткання.</i>	6	2				4	8	2				6
<i>Тема 4. Технологія виготовлення полотна для одягу, рушників.</i>	6	2	2			2	8		2			6
<i>Тема 5. Вироби ткацтва в господарстві, побуті, обрядовості.</i>	6	2				4	8	2				6
Разом за змістовим модулем 1	30	8	4			16	40	6	4			30
<i>Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво в традиційних ремеслах і народному стінописі.</i>												
<i>Тема 6. Символіка ткацької орнаментики. Орнаменти ткацьких виробів Одещини.</i>	10	2	2			6	8					8
<i>Тема 7. Регіональні особливості традиційної вишивки.</i>	8	2				6	8					8
<i>Тема 8. Орнаменти вишивок одягу і ткацьких виробів як джерело дослідження етнічної культури.</i>	8	2				6	8					8
<i>Тема 9. Мистецтво гончарного ремесла.</i>	6		2			4	8					8
<i>Тема 10. Українське народне малярство. Народний стінопис.</i>	10		2			8	8					8
<i>Тема 11. Сакральний ландшафт в традиційній культурі.</i>	8	2				6	5					5
<i>Тема 12. Вплив міжкультурних комунікацій на розвиток народного образотворчого мистецтва.</i>	10	2				8	5					5
Разом за змістовим модулем	60	10	6			44	50					50
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. Теми семінарських занять
Навчальною програмою не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на д/в	Кількість годин на з/в
1	З історії дослідження української вишивки і ткацтва.	2	2
2	Технологія виготовлення полотна для одягу, рушників.	2	2
3	Символіка ткацької орнаментики. Орнаменти ткацьких виробів Одещини.	2	
4	Мистецтво гончарного ремесла.	2	
5	Українське народне малярство. Народний стінопис.	2	
Разом		10	4

7. Теми лабораторних занять
Навчальною програмою не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1.	Вступ. Об'єкт і предмет, основні завдання курсу. Ткацтво і вишивка в традиційній культурі українців. [1]	4	6
2.	З історії дослідження української вишивки і ткацтва. [1], [2],[3], [4]	2	6
3.	Сировина для ткацтва та її різновиди. Підготовка до ткання. [1], [2],[3]	4	6
4.	Технологія виготовлення полотна для одягу, рушників. [1], [3]	2	6
5.	Вироби ткацтва в господарстві, побуті, обрядовості. [1], [3], [4]	4	6
6.	Символіка ткацької орнаментики. Орнаменти ткацьких виробів Одещини. [1], [3], [4]	6	8
7.	Регіональні особливості традиційної вишивки. [1], [3], [4]	6	8
8.	Орнаменти вишивок одягу і ткацьких виробів як джерело дослідження етнічної культури. [1], [3]	6	8
9.	Мистецтво гончарного ремесла. [1], [4]	4	8
10.	Українське народне малярство. Народний стінопис. [1], [3]	8	8
11.	Сакральний ландшафт в традиційній культурі. [1]	6	5
12.	Вплив міжкультурних комунікацій на розвиток народного образотворчого мистецтва. [1], [3], [4]	8	5
	Разом	60	80

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – Підготовка до лекцій, практичних занять
 - [2] – Експертиза виробів народного образотворчого мистецтва
 - [3] – Підготовка рефератів, есе, презентацій
 - [4] – Підготовка презентацій музейних експозицій
- Підготовка рефератів, есе, презентацій

Індивідуальні науково-дослідні завдання

Завдання 1.

- 1.Ткацтво населення археологічних культур IV – II тис. до н.е на теренах України.
- 2.Знаряддя ткацького виробництва в археологічних комплексах.
- 3.Технологія ткацтва доби енеоліту-бронзи і традиційне ткацтво українців: спільне і відмінне.
4. Характеристика видів ткацької продукції українців Південно-Східного Поділля.
- 5.Символіка орнаментів в українському килимарстві і рушникарстві.

Література.

- Кушнір В.Г. Українсько-болгарські взаємини у традиційному рушникарстві. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Българите от Молдова и Украйна - език, литература, история, култура и образование". Одеса, 2009. С. 175 - 182.
- Кушнір В.Г. Рушники українців Нижнього Подунав'я: традиції і іновації Краєзнавство. № 2. 2011. С.282-289.
- Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 2. Ткацтво. Одеса, 2017. 74 с.

Завдання 2.

- 1.Регіональні колекції вишивок другої половини XIX ст. та їх роль у вивченні української вишивки.
- 2.Характеристика регіональних особливостей української вишивки.
- 3.Символіка орнаментів української вишивки.
- 4.Вишивка українців Одещини.

Література

- Іваневич Л. А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX - початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості. Хмельницький, 2021. 780 с.
- Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 2. Ткацтво. Одеса, 2017. 74 с.

Завдання 3

- 1.Періодизація дослідження українського гончарства.
2. Види та функціональне призначення керамічного посуду.
- 3.Технологічні прийоми оформлення посуду: лощення, ритування, штампування, ангобування, "народна майоліка".

4. Орнаментальні мотиви керамічного посуду.

Завдання 4

1. Народний стінопис українців в джерелах та історіографії.
2. Наукові осередки дослідження народного стінопису, та результати їх досліджень.
3. Народний стінопис на Одещині в кінці XIX – на початку XX ст. в працях К. Широцького.
4. Настінний розпис жител та господарських будівель.
5. Структура стінописних орнаментів півночі Одещини. Семантика і символіка стінописних орнаментів.

Література

- Кушнір В.Г. Особливості декорування традиційного житла українців Буго-Дністровського межиріччя і Буджака. Народна творчість та етнологія. № 4. 2011. С.9-13.
- Кушнір В.Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу та Нижнього Подунав'я (друга половина XIX – перша половина XX ст.). Одеса, 2012. 192 с.
- Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 1. Настінний розпис. Одеса, 2016. 44 с.
- Студенець Н.В. Традиційний стінопис Поділля кінця XIX – першої половини XX ст. Київ : Бізнесполіграф, 2010. 224 с.

9. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний для засвоєння значного обсягу інформації. Використовується під час читання лекцій.
2. Репродуктивний використовується для реконструкції традиційних орнаментальних систем у вишивці і ткацтві.
3. Евристичний – для реконструкції орнаментальних систем.
4. Дослідницький – для вивчення результатів міжкультурної взаємодії, відображених в ткацьких виробках.
5. Метод проблемного викладання застосовується під час вивчення регіональної специфіки образотворчого мистецтва.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Методи поточного/періодичного контролю: оцінювання активності та усне опитування під час лекцій та практичних занять; захист результатів виконання рефератів та написання есе; оцінювання доповідей, презентацій та індивідуального навчально-дослідного завдання.

Підсумковий контроль: форма підсумкового контролю – залік, бали для заліку накопичуються впродовж опанування навчальної дисципліни. Також передбачено відповіді на питання для підсумкового контролю для отримання балів.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно /зараховано	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки. Здобувач здатен виділяти виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре /зараховано	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно виконав завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно /зараховано	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання

	елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиннонаслідкових зв'язків і формулювання висновків.	завдання. Правильно виконав половину завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиннонаслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання / не зараховано	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав окремі завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / не зараховано	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

- 1.Ткацтво населення археологічних культур IV – II тис. до н.е на теренах України.
- 2.Знаряддя ткацького виробництва в археологічних комплексах.
- 3.Технологія ткацтва доби енеоліту-бронзи і традиційне ткацтво українців: спільне і відмінне.
4. Види ткацької продукції українців Південно-Східного Поділля.
- 5.Особливості ткацтва українців Нижнього Подунав'я.
- 6.Ткацтво українців Буджака.
- 7.Традиційне ткацтво на Кодимщині
- 8.Символіка орнаментів в українському килимарстві і рушникарстві.
- 9.Регіональні колекції вишивок другої половини XIX ст. та їх роль у вивченні української вишивки.
- 10.Характеристика регіональних особливостей української вишивки.
- 11.Символіка орнаментів українського вишивки.
- 12.Вишивка українців Одещини.
- 13.Орнамент як джерело дослідження етнічної культури українців.
- 14.Періодизація дослідження українського гончарства.

15. Види та функціональне призначення керамічного посуду.
16. Технологічні прийоми оформлення посуду: лощення, ритування, штампування, ангобування, “народна майоліка”.
17. Орнаментальні мотиви керамічного посуду.
18. Пиріжнянський осередок гончарства.
19. Семантика хрестографем: прямий хрест, косий хрест, свастика.
20. Типи хреста Куяльницького і Усатівського кладовищ поблизу Одеси.
21. Структура і зміст художнього тексту меморіальних пам’ятників другої половини ХІХ – першої пол. ХХ ст. Куяльницько-Хаджибейського регіону.
22. Сакральний ландшафт в історико-етнографічних дослідженнях.
23. Придорожні і поминальні хрести Одещини.
24. Наукові осередки дослідження народного стінопису, та результати їх досліджень.
25. Функції настінного розпису та його жанрово-тематичні особливості.
26. Особливості декорування традиційного житла українців Буго-Дністровського межиріччя і Буджака
- Структура стінописних орнаментів півночі Одещини. Семантика і символіка стінописних орнаментів.
27. Солярні знаки і символи в образотворчому мистецтві.
28. Образотворче мистецтво сакральних пам’яток.
29. Еволюція орнаментики у ткацьких виробах другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.
30. Дихотомія орнаментики весільних рушників.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
Індивідуальне завдання 1	Індивідуальне завдання 2	Індивідуальне завдання 3	Індивідуальне завдання 4		
20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
85-89	B	Дуже добре	
75-84	C	Добре	
70-74	D	Задовільно	
60-69	E	Допустимо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Кушнір В.Г. Народознавство Одещини. Одеса, 2008. 208 с.
2. Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 1. Настінний розпис. Одеса, 2016. 44 с.
3. Кушнір В.Г. Народне образотворче мистецтво українців південно-західної України. Навчально-наочний посібник для студентів історичного факультету. Частина 2.Ткацтво. Одеса, 2017.74 с.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Босий О. Г. Міф, символ, орнамент. Вінниця, 2011. 119 с.
2. Іваневич Л. А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX - початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості. Хмельницький, 2021.780 с.
3. Студенець Н.В. Традиційний стінопис Поділля кінця XIX – першої половини XX ст. Київ : Бізнесполіграф, 2010. 224 с.

Додаткова:

1. Воловик В.М. Етнокультурні ландшафти: регіональні структури і природокористування. Вінниця, 2013. 464 с.
2. Кара–Васильєва Т. В. Стиль модерн в Україні: ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 216 с.
3. Кушнір В.Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу та Нижнього Подунав'я (друга половина XIX – перша половина XX ст.). Одеса: КП ОМД, 2012. 192 с.\
4. Кушнір В.Г. Особливості декорування традиційного житла українців Буго-Дністровського межиріччя і Буджака. Народна творчість та етнологія. № 4. 2011. С.9-13.
5. Кушнір В.Г. Рушники українців Нижнього Подунав'я: традиції і інновації Краєзнавство. № 2. 2011. С.282-289.
6. Кушнір В.Г. Українсько-болгарські взаємини у традиційному рушникарстві. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Българите от Молдова и Украйна - език, литература, история, култура и образование". Одеса, 2009. С. 175 - 182.
7. Нікішенко Ю. І., Пустовалов С. Ж. Про походження орнаменту та ранні етапи його розвитку. Наукові записки НаУКМА. Теорія та історія культури. 2012. Т. 127. С. 54-60. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAtk_2012_127_13
8. Нікішенко Ю. І. Орнамент у системі народного мистецтва та етнічної культури (окремі аспекти проблематики походження). Режим доступу: [Nikishenko_Ornament_u_systemi_narodnoho_mustetstva_ta_etnichnoi_kultury](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nikishenko_Ornament_u_systemi_narodnoho_mustetstva_ta_etnichnoi_kultury)

15. Інформаційні ресурси

- 1.Електронні версії експозицій районних історико-краєзнавчих музеїв та музеїв міста Одеси. history.odessa.ua, archaeology.odessa.ua, cossacksmuseu.jimdo.com
- 2.Офіційний веб-сайт наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І.Мечникова onu.edu.ua/uk/science/scientific-library, Одеської національної наукової бібліотеки <http://odnb.odessa.ua/>
- 3.Офіційний веб-сайт archive.odessa.gov.ua/, архівних установ України www.archives.gov.ua/Archives/